

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

Cap. IV. Necessariam oratori cognitionem historiarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12945

dum nunquam est destitutus scientia juris, sed etiam componere aliqua de eo cœperat: ut appareat posse oratorem non discendo tantum juri vacare, sed etiam docendo. Verum ea quæ de moribus excolendis studioque juris præcipimus, ne quis eo credat reprehendenda, quod multos cognovimus, qui tædio laboris, quem ferre tendentibus ad eloquentiam necesse est, confugerint ad hæc diverticula desidia: ¹ quorum alii se ad album ac rubricas transfulerunt, & formularii, vel, ut Cicero ait, *leguleii* quidam esse maluerunt: tanquam utiliora eligentes ea, quorum solam facilitatem sequebantur, ² alii pigritiæ arrogantioris, ³ qui subito fronte conficta, immissaque barba, veluti despexissent oratoria præcepta, paulum aliquid sederunt in scholis philosophorum, ut deinde in publico tristes, domi dissoluti; captarent auctoritatem contemptu cæterorum. *Philosophia enim simulari potest, eloquentia non potest.*

¹ *Quorum alii se ad album.*] Album appellat, aut in quo proponebantur prætoris edicta, aut in quo scribebantur judicum nomina. appellat *rubricas*, juris titulos, quia *rubrica* & minio tingebantur. *formularios* dixit, formularum & actorum peritos, quique tenent (ut vulgo dicimus) curiæ stylum, qui iidem *leguleii* appellantur. hi adesse solebant patronis, illisque leges & formulas suggerere. *Idem.*

² *Alii pigritia, &c.*] Sic legend. *Alii pigritiæ arrogantioris, qui subito fronte, constructa immissaque barba, veluti despexissent oratoria præcepta, paulum aliquid sederunt in scholis philosophorum, &c.* Ita hunc locum emendavit Jan. Gebhardus.

³ *Qui subito fronte conficta, &c.*] Jan. Gebhard. Crepund. lib. II. cap. 9. p. 80. Lud. Cresoll. Vacat. Autumnal. lib. 2. cap. 3. sect. 2. p. 153.

C A P. IV.

Necessariam oratori cognitionem historiarum.

⁴ **I**N primis vero abundare debet orator *exemplorum copia*, cum veterum, tum etiam novorum: adeo ut non ea modo quæ conscripta sunt historiis, aut sermonibus velut per manus

Docuit lib. primo oratorem tenere debere *encyclopediam*, nunc tamen ea scribit tantum quæ sunt magis oratori necessaria, ut *philosophia*, *ius civile*, &

historia. *historia* conducit ad exempla: quanquam exempla quoque petuntur à poëtis & rebus fabulosis, ut docuit Fab. lib. 5. *Turneb.*

¹ *Quod*

aus tradita, quæque quotidie aguntur, debeat nosse: verum ne ea quidem quæ sunt à clarioribus poëtis ficta, negligere. Nam illa quidem priora, aut *testimoniorum*, aut etiam *judicatorum obtinent locum*. Sed hæc quoque aut vetustatis fide tuta sunt, aut ab hominibus magnis præceptorum loco ficta creduntur. Sciat ergo quam plurima: unde etiam senibus auctoritas major est, quod plura nosse & vidisse creduntur: quod Homerus frequentissime testatur. Sed non est expectanda ultima ætas, cum studia præstent, ut quantum ad cognitionem pertinet rerum, etiam præteritis seculis vixisse videamur.

¶ Quod Homerus.] Homerus libro secundo *Odyssææ* inducit *Ægyptium* virum ita senem loquentem in concione, quem *senectute curvum* dicit, & rerum infinitarum peritum. ita tribuit auctoritatem personæ. *Idem.*

C A P. V.

Quæ sint oratori instrumenta.

HÆc sunt quæ me redditurum promiseram *instrumenta*, non artis, ut quidam putaverunt, sed ipsius *oratoris*. Hæc arma habere ad manum, horum scientia debet esse succinctus, accedente verborum figurarumque facili copia, & inventionis ratione, & disponendi usu, & memoriæ firmitate, & actionis gratia. Sed plurimum ex his valet *animi præstantia*, quam nec metus frangat, nec acclamatio terreat, nec audientium auctoritas ultra debitam reverentiam tardet. Nam ut abominanda sunt contraria his vitia, confidentiæ, temeritatis, improbitatis, arrogantia, ita citra constantiam, fiduciam, fortitudinem, nihil ars, nihil studium, nihil profectus ipse profuerit: ut si des arma
timidis

¶ Ab. cap. 20. lib. 2. de *instrumento* egit, instrumentumque vocavit, sine quo formari materia, & in id quod velimus opus effici non possit. igitur scientias illas quas supra enumeravit, *instrumenta* putat oratoris, & alia quædam præterea quæ hoc capite enumerantur. *Turbibus.*

¶ Nec acclamatio terreat.] Sic Demosth. in horrissono littore declamabat, ut non moveretur acclamationibus & murmurationibus plebis. *Idem.*

¶ *Invitæ*